

Διάταξη Θεματικής Ενότητας ΘΕΣΠ621 / Δραματολογία της Πρόσληψης

Σχολή	ΣΑΚΕ	Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	
Πρόγραμμα Σπουδών	ΘΕΣΠ	Θεατρικές Σπουδές	
Θεματική Ενότητα	ΘΕΣΠ621	Δραματολογία της πρόσληψης	
Επίπεδο	Προπτυχιακό	Μεταπτυχιακό	
		Μάστερ	Διδακτορικό
		√	
Γλώσσα Διδασκαλίας	Ελληνική		
Τύπος Διδασκαλίας	Εξ αποστάσεως		
Τύπος Θεματικής Ενότητας	Υποχρεωτική	Επιλογής	
Αριθμός Ομαδικών Συμβουλευτικών Συναντήσεων	Σύνολο	Φυσική Παρουσία	Τηλεσυναντήσεις
	3		
Αριθμός Εργασιών	1 (+1 προαιρετική, μόνον όταν δεν εξασφαλίζεται δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις)		
Υπολογισμός Τελικής Βαθμολογίας	Εργασίες	Διαδρ. Δραστ.	Τελικές Εξετάσεις
	30 %	10%	60 %
Αριθμός Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (ECTS)	15		

Περιγραφή Θεματικής Ενότητας

Σε αυτή τη θεματική ενότητα, η οποία έχει ως προαπαιτούμενη τη ΘΕΣΠ611, οι φοιτητές θα γνωρίσουν αυτό που ονομάζουμε υποδοχή ή επιβίωση ή δεξίωση (reception) του αρχαίου δράματος στους νεώτερους χρόνους. Θα μελετήσουμε τους διάφορους τρόπους, με τους οποίους η νεώτερη και σύγχρονη λογοτεχνία (κυρίως η θεατρική) δεξιώνεται, υποδέχεται και διαλέγεται με τις μεγάλες μορφές και τους μύθους του αρχαίου ελληνικού και, δευτερευόντως, του ρωμαϊκού δράματος. Θα επικεντρωθούμε στην ενδελεχή μελέτη συγκεκριμένων λογοτεχνικών έργων (κυρίως θεατρικών έργων του 20^{ου} και των αρχών του 21^{ου} αιώνα), στα οποία είναι έκδηλος ο διακειμενικός διάλογος με το θέατρο της αρχαιότητας.

Προαπαιτούμενες Θεματικές Ενότητες

Τουλάχιστον δύο (2) από τις εξής ΘΕ: ΘΕΣΠ 511, ΘΕΣΠ 512, ΘΕΣΠ 521, ΘΕΣΠ 522

Σύνθεση Βαθμολογίας			
Τρόπος Αξιολόγησης	Βαρύτητα στον τελικό βαθμό	Φόρτος εργασίας	
		Ωρες	ECTS
Εβδομαδιαία Μελέτη (13 εβδομάδες * ~ 25 ώρες μελέτης ανά εβδ.)	-	~325–390	13
Εργασία 1	30 %	~50–60	2
Εργασία 2			
Διαδραστικές Δραστ.	10%		
Τελική/Επαναληπτική Εξέταση	60 %	3	0
Σύνολο	100%	375–450	15

Κανονισμοί Βαθμολογίας και Τρόποι Αξιολόγησης

- Ένας/Μια φοιτητής/-τρια βαθμολογείται με 10, αν συγκεντρώσει το 100% της πιθανής βαθμολόγησης.
- Ένας/Μια φοιτητής/-τρια βαθμολογείται με 9, αν συγκεντρώσει το 90% της πιθανής βαθμολόγησης, και ούτω καθεξής.
- Βαθμός επιτυχίας (Passing rate)
 - 10% βαθμολογίες Διαδραστικών Δραστηριοτήτων (ΔΔ). Η κάθε ΔΔ βαθμολογείται με 1 (Pass) ή 0 (Fail).
 - 30% βαθμολογίες εργασιών.
 - Η εκπόνηση τουλάχιστο **μιας** εργασίας είναι **υποχρεωτική**. Δεύτερη εργασία εκπονείται μόνον εφόσον ο φοιτητής/ φοιτήτρια δεν κατοχυρώσει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις με τη βαθμολογία της πρώτης εργασίας. Σε αυτή την περίπτωση, λαμβάνεται υπόψη μόνο ο βαθμός της 2^{ης} εργασίας (εφόσον είναι ≥ 5) και για την 1^η εργασία ο διδάσκων δεν καταχωρίζει βαθμό (αφήνει το σχετικό πεδίο κενό).
 - Στην περίπτωση που υποβληθούν 2 εργασίες, ο Βαθμός είναι ο ΜΟ των βαθμολογιών των 2 εργασιών
 - 60% Τελικής εξέτασης. Ως βαθμολογική βάση στην τελική εξέταση θεωρείται το 50% του άριστα.
- Για να κατοχυρώσει ο φοιτητής δικαίωμα συμμετοχής στην εξέταση θα πρέπει να πληροί και τις 2 κάτω προϋποθέσεις:
 - Να έχει λάβει τουλάχιστο το 50% του δυνατικού άριστα που αντιστοιχεί στις ΔΔ
 - Να έχει λάβει τουλάχιστον 50% του δυνατικού άριστα που αντιστοιχεί στις εργασίες
- Αν ένας/μια φοιτητής/-τρια συγκεντρώσει βαθμολογία με δεκαδικό ψηφίο, τότε αυτό στρογγυλεύεται προς στην πλησιέστερη μισή μονάδα.

Κύριες δεξιότητες που θα πρέπει να αναπτυχθούν

Ο/Η φοιτητής/-τρια που θα ολοκληρώσει επιτυχώς την εν λόγω Θεματική Ενότητα, αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

- Γνωρίζει βασικές πληροφορίες για την επίδραση που άσκησε το αρχαίο ελληνικό δράμα (τραγωδία και κωμωδία) στο νεώτερο θέατρο.
- Κατανοεί τον ρόλο και τη σημασία του αρχαίου δράματος στη νεώτερη και σύγχρονη θεατρική πράξη
- Αξιολογεί σύγχρονες λογοτεχνικές και δραματουργικές επαναδιαπραγματεύσεις του αρχαίου δράματος.
- Αναφέρει βασικές μορφές και θέματα του αρχαίου θεάτρου που επανεμφανίζονται, μεταλλαγμένα ή όχι, στη νεώτερη και σύγχρονη δραματουργία και λογοτεχνία.
- Συνδέει τη νεώτερη και σύγχρονη πρόσληψη του αρχαίου δράματος με τα αντίστοιχα πνευματικά, πολιτισμικά, ιδεολογικά, πολιτικά κτλ συμφραζόμενα.

Αναμενόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ο/Η φοιτητής/-τρια που θα ολοκληρώσει επιτυχώς την εν λόγω Θεματική Ενότητα, αναμένεται ότι θα είναι σε θέση να:

Γνώση (Knowledge)

- Γνωρίζει τις κυριότερες μορφές με τις οποίες επιβιώνει το αρχαίο δράμα στη σύγχρονη λογοτεχνία, δραματουργία, σκηνική πράξη και κινηματογράφο.
- Προσδιορίζει τις βασικές κοινωνικές, πολιτικές, ιστορικές, ιδεολογικές και άλλες παραμέτρους που επηρέασαν σύγχρονες λογοτεχνικές και δραματουργικές (ανα)δημιουργίες βασισμένες στο αρχαίο δράμα.
- Αναφέρει βασικούς σταθμούς της πρόσληψης / επιβίωσης του αρχαίου δράματος, κυρίως τον 20ο και 21ο αιώνα.

Κατανόηση (Comprehension)

- Συνδέει επιλεγμένα έργα που απηχούν το αρχαίο δράμα με τα ιστορικά, κοινωνικά, πολιτικά, ιδεολογικά κ.α. συγκείμενά τους
- Συζητεί συγκεκριμένα έργα της σύγχρονης λογοτεχνίας και δραματουργίας σε συνάφεια με τον διακειμενικό διάλόγό τους με το αρχαίο δράμα.
- Εντοπίζει τα βασικά σημεία στα οποία το σύγχρονο έργο προσομοιάζει με ή διαφοροποιείται από το αντίστοιχο αρχαίο.

Εφαρμογή (Application)

- Εξετάζει συγκεκριμένα θεατρικά έργα και τα εγγράφει στο πλαίσιο του διαλόγου τους με το αρχαίο δράμα.
- Χρησιμοποιεί έννοιες και δεδομένα της θεωρίας της πρόσληψης (reception theory), για να περιγράψει το περιεχόμενο και τα ειδολογικά χαρακτηριστικά συγκεκριμένων θεατρικών έργων που συνδιαλέγονται με τα έργα του αρχαίου δράματος.
- Καθορίζει τις επιδράσεις αρχαίων δραμάτων στη σύγχρονη λογοτεχνική και θεατρική έκφραση

Ανάλυση (Analysis)

- Αναλύει τη λογοτεχνική ή δραματουργική σύσταση συγκεκριμένων έργων ως προς τη σχέση τους με αρχαία δραματικά πρότυπα.
- Αξιολογεί τη συμβολή μειζόνων δραματουργών και λογοτεχνών στον εξελισσόμενο διάλογο με το αρχαίο δράμα.
- Κατηγοριοποιεί τη λογοτεχνική και δραματουργική παραγωγή με βάση κριτήρια περιεχομένου και κριτήρια θεματικά.

Σύνθεση (Synthesis)

- Διατυπώνει γραπτά, σε ακαδημαϊκό λόγο, απόψεις και παρατηρήσεις για τη λογοτεχνική και δραματουργική παραγωγή του 20^{ου} αιώνα που συνδιαλέγεται με το αρχαίο δράμα.
- Ενσωματώνει πληροφορίες που έχουν αποκτηθεί βάσει του υλικού μελέτης στις δικές του/της πρωτότυπες αναλύσεις και εκτιμήσεις θεατρικών έργων που συνδιαλέγονται με το αρχαίο δράμα.
- Παράγει δόκιμο ακαδημαϊκό λόγο χρησιμοποιώντας καθιερωμένη ομολογία, συγκροτώντας δομημένο κείμενο και χρησιμοποιώντας επιστημονική βιβλιογραφία.
- Προτείνει τεκμηριωμένες ερμηνείες για φαινόμενα και εξελίξεις στον χώρο της λογοτεχνίας και δραματουργίας του 20^{ου} αιώνα που συνδιαλέγεται με το αρχαίο δράμα.
- Συνθέτει γραπτά σε ένα συνεκτικό και ενιαίο όλο αποκτηθείσες γνώσεις, ερευνητικά δεδομένα, παρατηρήσεις και ερμηνείες έγκριτων μελετητών.

Αξιολόγηση (Evaluation)

- Αποτιμά τη συμβολή μειζόνων εκπροσώπων της λογοτεχνίας και της δραματουργίας του 20^{ου} αιώνα στον διακειμενικό διάλογο με το αρχαίο δράμα.
- Αξιολογεί τη συμβολή μειζόνων συγγραφέων στη συγκρότηση και εξέλιξη λογοτεχνικών και δραματουργικών ιδιωμάτων που επαναδιαπραγματεύονται την αρχαία τραγική κληρονομιά.
- Επιστημάνει μορφές, είδη, πρόσωπα, τάσεις, ρεύματα κτλ που επηρέασαν με καθοριστικό τρόπο την εξέλιξη της λογοτεχνίας και της δραματουργίας του 20^{ου} αιώνα στον διάλογο της με το αρχαίο δράμα.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική βιβλιογραφία

- ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ, Ι., *Θέατρο, τόμ. ΣΤ': Γράμμα στον Ορέστη, Ο Δείπνος, Πάροδος Θηβών, Στη Χώρα Ίψεν, Ο Διάλογος, Ποιος ήταν ο κύριος;, Ο Κανείς και οι Κύκλωπες* (Αθήνα: Κέδρος 1994).
- Ο'ΝΗΛ, Ε., *Το Πένθος ταιριάζει στην Ηλέκτρα*, μτφρ. Δέσπω Διαμαντίδου, Αθήνα: Δωδώνη 1986.
- ΈΛΙΟΤ, Τ.Σ., *Οικογενειακή αντάμωση*, μτφρ. Γιώργος Θ. Δραγώνας, Αθήνα: Εξάντας 2001.
- ΜΑΤΕΣΙΣ, Π., *Η Βουή: Θεατρικό έργο*, Αθήνα: Καστανιώτης 1997.
- ΓΙΟΥΡΣΕΝΑΡ, Μ., *Θέατρο II: Ηλέκτρα ή Η Πτώση των προσωπειών, Το Μυστήριο της Άλκηστης, Ποιος δεν έχει τον Μινώταυρό του;* (μτφρ. Ιωάννα Χατζηνικολή), Αθήνα: Χατζηνικολή 2006.
- ΣΑΡΤΡ, Ζ.-Π., *Οι Μύγες*, μτφρ. Μαγδαλένα Ζήρα για τις ανάγκες του μεταπτυχιακού προγράμματος Θεατρικές Σπουδές.
- ΡΑΚΙΝΑ, *Φαίδρα*, μτφρ. Στρατής Πασχάλης, Αθήνα : Ικαρος 1990.

Βιβλιογραφία επιλογής

- BIERL, A. *Die Orestie des Aischylos auf der modernen Bühne: Theoretische Konzeptionen und ihre szenische Realisierung*. Stuttgart: M & P Verlag für Wissenschaft und Forschung 1996.
- BURIAN, P. "Tragedy Adapted for Stages and Screens: The Renaissance to the Present", σε: P. E. Easterling (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*. Cambridge : Cambridge University Press 1997, σ. 228-83.
- EASTERLING, P.E. (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*. Cambridge: Cambridge University Press 1997.
- FLASHAR, H. *Inszenierung der Antike: Das griechische Drama auf der Bühne der Neuzeit 1585-1990*. München: C.H. Beck 1991.
- FOLEY, H.P. "Twentieth-Century Performance and Adaptation of Euripides", σε: M. Cropp, K. Lee & D. Sansone (επιμ.), *Euripides and Tragic Theatre in the Late Fifth Century* (ειδική έκδ. του περιοδ. *Illinois Classical Studies* 24-25 για τα έτη 1999-2000), σ. 1-13.
- GOLDHILL, S. *How to Stage Greek Tragedy Today*. Chicago: University of Chicago Press 2007.
- HALL, E. & F. MACINTOSH, *Greek Tragedy and the British Theatre, 1660-1914*. Oxford: Oxford University Press.
- HALL, E., F. MACINTOSH & O. TAPLIN (επιμ.), *Medea in Performance 1500-2000*. Oxford: Legenda 2000.
- HALTER, T. *König Oedipus: Von Sophokles zu Cocteau*. Stuttgart: Steiner 1998.
- HARDWICK, L. *Reception Studies*. Cambridge: Cambridge University Press 2003.
- HARDWICK, L. & C. STRAY (επιμ.), *A Companion to Classical Receptions*. Oxford: Blackwell, 2008.

- HARTIGAN, K. *Greek Tragedy on the American Stage 1882-1994*. Westport: Greenwood.
- KALLENDORF, C. W. (επιμ.), *A Companion to the Classical Tradition* (Blackwell Companions to the Ancient World). Oxford: Blackwell 2007.
- KITTO, H.D.F., *Η αρχαία ελληνική τραγωδία*, μτφρ. Λ. Ζενάκος, Αθήνα 1993.
- LESKY, A. *Η τραγική ποίηση των αρχαίων Ελλήνων*, τ. Α', μτφρ Ν.Χ. Χουρμουζιάδης, Αθήνα 1987.
- MACINTOSH F. "Tragedy in Performance: Nineteenth-and Twentieth-Century Productions", σε: P. E. Easterling (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek Tragedy*. Cambridge : Cambridge University Press 1997, σ. 284-323.
- MACINTOSH, F., P. MICHELAKIS, E. HALL & O. TAPLIN (επιμ.), *Agamemnon in Performance 458 B.C. to A.D. 2004*. Oxford: Oxford University Press 2005.
- McDONALD, M. *Ancient Sun, Modern Light: Greek Drama on the Modern Stage*. New York: Columbia University Press 1992.
- McDONALD, M. *Sing Sorrow: Classics, History, and Heroines in Opera*. Westport, CT: Greenwood Press 2001.
- McDONALD & M. WALTON (επιμ.), *The Cambridge Companion to Greek and Roman Theatre*, Cambridge: Cambridge University Press 2007. Ελληνική μετάφραση: *Οδηγός για το αρχαίο ελληνικό και ρωμαϊκό θέατρο: Από το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ* (μετάφρ. Βάιος Λιαπής), Αθήνα: Καρδαμίτσα, 2011.
- MARTINDALE, C. & R. F. THOMAS, *Classics and the Uses of Reception*. Oxford: Blackwell, 2006.
- RILEY, K. *The Reception and Performance of Euripides' Herakles: Reasoning Madness*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- SEGAL, C. 2001. *Oedipus Tyrannus: Tragic Heroism and the Limits of Knowledge*. New York: Oxford University Press. [Ελληνική μετάφραση Ε. Δ. Μακρυγιάννη & Ι.-Θ. Α. Παπαδημητρίου, *Οιδίπους Τύραννος: τραγικός ηρωισμός και τα όρια της γνώσης*, Αθήνα: Ελληνική Ανθρωπιστική Εταιρεία 2001.]
- SMITH, B. R. *Ancient Scripts and Modern Experience on the English Stage, 1500-1700*. Princeton: Princeton University Press 1988.
- ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ, Γ. *Στα ίχνη του Διονύσου: παραστάσεις αρχαίας τραγωδίας στην Ελλάδα 1867-2000 — In the tracks of Dionysus: ancient tragedy performances in Greece, 1867-2000*, Αθήνα: Σιδέρης 2005.
- ΛΙΑΠΗΣ, Β. «Η λογοτεχνική πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας τον εικοστό (και τον εικοστό πρώτο) αιώνα», σε: Α. Μαρκαντωνάτος & Χ. Τσαγγάλης (επιμ.), *Αρχαία Ελληνική Τραγωδία: Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα : Gutenberg 2008, σελ. 265-447.
- ΣΙΔΕΡΗΣ, Γ. *Το αρχαίο θέατρο στη νέα ελληνική σκηνή 1817-1972. Τόμ. Α': 1817-1932*. Αθήνα: Ίκαρος.
- ΧΑΣΑΠΗ-ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Ε. 2002. *Η ελληνική μυθολογία στο νεοελληνικό δράμα: από την εποχή του κρητικού θεάτρου έως το τέλος του 20ού αιώνα*, τόμ. Α'-Β'. Θεσσαλονίκη: University Studio Press 2002.